

GEWONE ZITTING 2021-2022

25 OKTOBER 2021

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**teneinde een klimaattoets in te voeren vóór
elke binnen de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering genomen beslissing**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Financiën en de Algemene Zaken

door mevr. Latifa AÏT BAALA (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : Mevr. Nadia El Yousfi, de heren Marc-Jean Ghysseels, Rachid Madrane, mevr. Marie Lecocq, de heer John Pitseys, mevr. Latifa Aït Baala, de heer Christophe Magdalijs, de heren Petya Obolensky, Luc Vancauwenberge, de heer Christophe De Beukelaer, de heer Juan Benjumea Moreno, mevr. Cielkje Van Achter, de heer Guy Vanhengel.

Plaatsvervangers : Mevr. Viviane Teitelbaum, mevr. Céline Fremault.

Andere leden : Mevr. Aurélie Czekalski, de heren Jamal Ikazban, Sadik Köksal, mevr. Véronique Lefrancq.

Zie :

Stuk van het Parlement :

A-165/1 – 2019/2020 : Voorstel van resolutie

SESSION ORDINAIRE 2021-2022

25 OCTOBRE 2021

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**visant à instaurer un test " climat " préalable
à toute décision délibérée au sein du
Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale.**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des finances et des affaires générales

par Mme Latifa AÏT BAALA (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : Mme Nadia El Yousfi, MM. Marc-Jean Ghysseels, Rachid Madrane, Mme Marie Lecocq, M. John Pitseys, Mme Latifa Aït Baala, M. Christophe Magdalijs, MM. Petya Obolensky, Luc Vancauwenberge, M. Christophe De Beukelaer, M. Juan Benjumea Moreno., Mme Cielkje Van Achter, M. Guy Vanhengel

Membres suppléants : Mme Viviane Teitelbaum, Mme Céline Fremault

Autres membres : Mme Aurélie Czekalski, MM. Jamal Ikazban, Sadik Köksal, Mme Véronique Lefrancq.

Voir :

Document du Parlement :

A-165/1 – 2019/2020 : Proposition de résolution

I. Terugtrekking van een mede-ondertekenaar

De heer Bertin MAMPAKA MANKAMBA wordt geschrapt op de lijst van de mede-ondertekenaars, op verzoek van de MR-fractie.

II. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Céline Fremault, eerste mede-indiener van het voorstel van resolutie

Mevrouw Céline Fremault wil er allereerst op wijzen dat dit voorstel van resolutie in maart 2020 bij de griffie werd ingediend. De tijd om een voorstel van resolutie van de oppositie te kunnen bespreken lijkt extreem lang, en dat is soms erg frustrerend, vooral voor zo'n belangrijke kwestie.

Anderhalf jaar geleden had Europa zijn "Fit for 55"-overeenkomst om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 55% te verminderen, nog niet aangenomen. Anderhalf jaar geleden konden we niet verwijzen naar de verschrikkelijke overstromingen die ons land in juli hebben getroffen om ons te herinneren aan de klimaatnoodtoestand.

Maar in werkelijkheid is dit eindeloze wachten zo slecht nog niet. De algemene context is veranderd en, vandaag nog meer dan gisteren, moet deze context de meerderheid ertoe brengen de vandaag voorgestelde tekst te steunen. De spelletjes van meerderheid/oppositie moeten worden vermeden: het klimaatprobleem en het lot van de huidige en toekomstige generaties verdienen beter dan dat.

De spreekster herinnert kort aan de huidige context: die van de klimaatnoodtoestand, met de overstromingen van deze zomer; de klimaatop (COP26) die over enkele dagen zal plaatsvinden, een top waarvoor dit Parlement een ambitieuze interparlementaire verklaring heeft aangenomen; en ten slotte de bijzondere klimaatordonnantie, die aan het eind van het afgelopen semester door de meerderheid werd aangenomen; in deze ordonnantie wordt - door de instelling van een comité van klimaatdeskundigen - gewezen op het belang van wetenschappelijk werk in de strijd tegen de klimaatverandering en voor de politieke besluitvorming op dit gebied.

De spreekster geeft een korte samenvatting van de belangrijkste punten van haar voorstel van resolutie.

Wat de klimaatkwestie betreft, is er geen twijfel mogelijk: het is van essentieel belang dat het Gewest ambitieus is en de Overeenkomst van Parijs naleeft. Het is nog belangrijker dat het Gewest deze ambitie voldoende concretiseert, en zich niet tevreden stelt met loutere vaststellingen en loze beloftes. Deze concretisering van de gewestelijke ambitie veronderstelt een transversale aanpak van de problematiek. Voorts veronderstelt ze dat het probleem systematisch en structureel in overweging wordt genomen in de fase die voorafgaat aan de door de regering te nemen beslissingen. Ten slotte veronderstelt ze dat de regering zich hiervoor kan baseren op elementen die

I. Retrait d'un cosignataire

M. Bertin MAMPAKA MANKAMBA est retiré de la liste des co-signataires, à la demande du groupe MR.

II. Exposé introductif de Mme Céline Fremault, première coauteure de la proposition de résolution.

Mme Céline Fremault tient tout d'abord à signaler que cette proposition de résolution a été déposée au greffe en mars 2020. Le temps paraît extrêmement long pour pouvoir discuter d'une proposition de résolution de l'opposition, et c'est parfois très frustrant, surtout pour une problématique de cette importance.

Il y a un an et demi, l'Europe n'avait pas encore adopté son accord « Fit for 55 » visant à une réduction de 55% des émissions de gaz à effet de serre pour 2030. Il y a un an et demi, on ne pouvait pas se référer aux terribles inondations subies par notre pays en juillet dernier pour rappeler l'urgence climatique.

Mais, en réalité, cette interminable attente n'est pas une si mauvaise chose. Le contexte général a changé et, aujourd'hui encore plus qu'hier, ledit contexte doit amener la majorité à soutenir le texte aujourd'hui proposé. Il s'agit d'éviter les petits jeux majorité/opposition : la question climatique, le sort des générations présentes et futures méritent en effet mieux que ces petits jeux.

L'intervenante rappelle rapidement le contexte actuel : celui de l'urgence climatique, avec les inondations de cet été ; le sommet climatique (COP26) qui aura lieu dans quelques jours, sommet en vue duquel une déclaration interparlementaire qui se veut ambitieuses a été adoptée par ce parlement ; et, enfin, l'ordonnance spéciale climat, adoptée par la majorité fin du dernier semestre : cette ordonnance met en évidence l'importance – via la création d'un comité d'experts climat – du travail scientifique dans la lutte contre le changement climatique et dans la prise de décision politique à cet égard.

L'oratrice reprend succinctement les grandes lignes de sa proposition de résolution.

Sur la question climatique, pas de doute possible : il est essentiel que la Région soit ambitieuse et respecte l'Accord de Paris. Il est encore plus essentiel que la Région concrétise de manière adéquate cette ambition, pour ne pas se contenter des seuls constats et de vaines promesses. Cette concrétisation de l'ambition régionale suppose une approche transversale de la problématique. Elle suppose encore une prise en compte systématique et structurelle de la problématique en amont des décisions à adopter par le gouvernement. Elle suppose enfin que le gouvernement puisse s'appuyer pour ce faire sur des éléments étayés

wetenschappelijk worden ondersteund door erkende experts.

In dit kader, en in navolging van wat in het Brussels Gewest met name gedaan wordt inzake gender of handicaps, is het belangrijk dat de regering intern beraadslaagde beslissingen analyseert met betrekking tot de impact van die beslissing op de broeikasgasemissies en op de klimaatdoelstellingen van het Gewest.

De vandaag besproken resolutie beoogt een klimaattoets in te voeren in het Brussels Gewest. Die Brusselse klimaattoets zal moeten worden uitgewerkt door het comité van klimaatdeskundigen en vervolgens worden doorgestuurd naar de betrokken gewestelijke administraties om hen in staat te stellen rekening te houden met de hoeveelheid broeikasgassen voor elk dossier dat zij opstellen.

Deze klimaattoets, die gebaseerd is op een erkende wetenschappelijke expertise, heeft als essentiële doelstelling de Brusselse regering te helpen en te ondersteunen bij de verwezenlijking van haar klimaatambities, door middel van een systematische analyse van de mogelijke gevolgen van alle door de regering gevoerde maatregelen voor deze ambities. Het is een onmisbaar baken om de verschillende acties van de genoemde regering concreet geloofwaardig te maken.

Een centraal element van dit voorstel van resolutie is het aanwenden - upstream - van wetenschappelijke expertise. Politici moeten zich bij hun besluitvorming kunnen laten ondersteunen door wetenschappelijk bewezen instrumenten.

In het Waals Gewest werd in april 2019 unaniem een voorstel van decreet goedgekeurd, dat met name werd gedragen door de heer Henry, destijds volksvertegenwoordiger voor Ecolo. Mevrouw Fremault citeert de inhoud van het enige artikel van dit decreet: "De Regering analyseert elke beslissing waarover uit haar midden moet worden beraadslaagd in het licht van de impact op de uitstoot van broeikasgassen om de gewestelijke doelstellingen en de aanpassing aan de klimaatveranderingen in Wallonië te bereiken. Na advies van het Comité van deskundigen bepaalt de Regering de modaliteiten voor de uitvoering van de verplichting vermeld in het eerste lid en meer bepaald de beslissingen die het voorwerp moeten uitmaken van een diepgaande analyse in het licht van de gewestelijke doelstellingen inzake matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering. In voorkomend geval stelt de Regering, voorafgaand aan de beraadslaging, alternatieven of compenserende maatregelen voor." Dit mechanisme werd nog overgenomen in de algemene beleidsverklaring van de regering in 2019 !

In het licht van dit decreet ziet de spreekster niet in hoe haar collega's van PS en Ecolo de tekst niet zouden kunnen steunen - tenzij zij inconsequent zouden zijn. In het algemeen zegt mevrouw Fremault te hopen op de steun van alle leden van deze commissie.

III. Algemene bespreking

De heer John Pitseys bedankt namens de Ecolo-fractie de cdH-fractie voor dit voorstel van resolutie, dat het mogelijk

scientifiquement par des experts reconnus.

Dans ce cadre, et à l'instar de ce qui est fait en Région bruxelloise, notamment sur la question du genre ou du handicap, il est important que le gouvernement analyse des décisions délibérées en son sein au regard de l'incidence de cette décision sur les émissions de gaz à effet de serre et sur les objectifs climatiques de la Région.

La résolution discutée aujourd'hui vise à mettre en place un test « climat » en Région bruxelloise. Ce test « climat » bruxellois devra être élaboré par le comité d'experts climat et sera ensuite transmis aux administrations régionales concernées afin de leur permettre de rendre compte, pour chaque dossier qu'elles préparent, la quantité de gaz à effet de serre concernée.

Ce test « climat », basé sur une expertise scientifique reconnue, a pour objectif essentiel d'aider et d'accompagner le gouvernement bruxellois dans la concrétisation de ses ambitions climatiques, à travers une analyse systématique des éventuelles incidences sur ces ambitions de l'ensemble des politiques menées par le gouvernement. Il est une balise indispensable visant à crédibiliser concrètement les différentes actions menées par ledit gouvernement.

Un élément central de cette proposition de résolution est le recours – en amont – à une expertise scientifique. Le politique doit pouvoir se faire accompagner dans sa prise de décision par des outils scientifiquement éprouvés.

En Région wallonne, en avril 2019, une proposition de décret – portée notamment par M. Henry, alors député Ecolo – était adoptée à l'unanimité. Mme Fremault cite le contenu de l'article unique de ce décret : « Le Gouvernement analyse chaque décision à délibérer en son sein au regard de l'incidence sur les émissions de gaz à effet de serre en vue de l'atteinte des objectifs régionaux et d'adaptation aux changements climatiques en Wallonie. Après avis du Comité des experts, le Gouvernement définit les modalités d'exécution de l'obligation reprise à l'alinéa 1 et notamment les décisions qui doivent faire l'objet d'une analyse approfondie au regard des objectifs régionaux en matière d'atténuation et d'adaptation au changement climatique. Le cas échéant, le Gouvernement propose, préalablement à la délibération, les mesures alternatives ou compensatoires. » Ce mécanisme a encore été retranscrit dans la déclaration de politique générale du gouvernement en 2019 !

Au regard de ce décret, l'oratrice ne voit pas comment ses collègues PS et Ecolo pourraient ne pas soutenir le texte – sauf à être incohérents. De manière globale, Mme Fremault dit espérer pouvoir être soutenue par tous les membres de cette commission.

III. Discussion générale

M. John Pitseys remercie tout d'abord, au nom du groupe Ecolo, le groupe cdH pour cette proposition de

maakt dit belangrijke thema in deze commissie te behandelen. Dit voorstel heeft tot doel in het Brussels Gewest een klimaattoets in te voeren, naar het voorbeeld van wat gedaan wordt op het gebied van gender of handicap. Die test zou worden ingevoerd door een comité bestaande uit wetenschappelijke experts die de regering moeten ondersteunen bij het bereiken van haar klimaatdoelstellingen door middel van de ontwikkeling van klimaatindicatoren en een methodologie die aan de gewestelijke administraties wordt doorgegeven. De test is een baken dat systematisch de mogelijke gevolgen voor alle beleidsmaatregelen van de regering zal analyseren. Het cdH neemt het Waals Gewest als voorbeeld, waar een dergelijk systeem wordt ingevoerd.

Deze regering is zich bewust van de uitdaging die de klimaatverandering inhoudt en is voornemens zich de nodige middelen te verschaffen om concrete maatregelen te nemen.

In mei jongstleden heeft dit Parlement het door de minister van Leefmilieu voorgestelde ontwerp van klimaatordonnantie aangenomen. De klimaatordonnantie is een ambitieuze tekst om een antwoord te bieden op de klimaatnoodtoestand. In dit kader zullen de doelstellingen ervan jaarlijks publiek en democratisch worden geëvalueerd door een onafhankelijk wetenschappelijk comité van deskundigen, wat moet uitmonden in een jaarverslag waarin de bijdrage van de verschillende gewestelijke beleidslijnen aan de klimaatdoelstellingen wordt geëvalueerd. Dat verslag, dat openbaar zal worden gemaakt, zal worden besproken op een "Klimaatdag" in het Brussels Parlement. De adviesraden en het maatschappelijk middenveld zullen worden aangemoedigd om dit op te pikken.

Bovendien zal een jaarlijks verslag worden opgesteld en openbaar gemaakt waarin de bijdrage van de verschillende gewestelijke beleidsmaatregelen aan de klimaatdoelstellingen zal worden geëvalueerd. Meer dan een regelgeving is de klimaatordonnantie een kader dat de verschillende actoren (regering en parlement) in staat stelt hun verantwoordelijkheden op te nemen. Het cdH heeft zich toen van stemming onthouden.

De door de regering gemaakte keuzes komen grotendeels overeen met de door de cdH-fractie ingediende resolutie. De spreker wijst echter op een reeks moeilijkheden die de resolutie met zich meebrengt.

De eerste is methodologisch. In de uiteenzetting van de resolutie wordt het voorbeeld gegeven van de gelijkheidskansentest, zowel in politiek als in methodologisch opzicht: een veeleer kwantitatieve analyse, gebaseerd op vaste indicatoren. In tegenstelling tot de gelijkheidskansentest moet een klimaattoets echter onvermijdelijk een synthetische en kwalitatieve benadering hanteren om enig effect te sorteren. Met een gestandaardiseerde klimaattoets kunnen niet alle aspecten van de impact worden geanalyseerd: het aanpassingsaspect, de impact op de indirecte uitstoot, de naleving van de beginselen van de klimaatordonnantie ... Het aantal en de complexiteit van deze aspecten kunnen dus niet worden bevat in een klimaattoets die vóór de eerste lezing wordt ingevuld door medewerkers van wie de deskundigheid noodzakelijkerwijs beperkt is. En door het onderzoek te

résolution qui permet d'aborder cette thématique de premier plan au sein de cette commission. La présente proposition a pour objectif de mettre en place un test « climat » en Région bruxelloise, à l'instar de ce qui se fait sur la question du genre ou du handicap. Ce test serait mis en place par un comité composé d'experts scientifiques, qui aurait notamment pour mission d'accompagner le gouvernement dans la réalisation de ses objectifs climatiques et ce, à travers l'élaboration d'indicateurs climatiques et d'une méthodologie transmise aux administrations régionales. Le test constitue une balise qui analysera systématiquement les éventuelles incidences sur l'ensemble des politiques menées par le gouvernement. Le cdH prend la Région wallonne pour exemple, où un tel dispositif est en cours d'adoption.

Ce gouvernement est conscient du défi relatif au dérèglement climatique et entend bien se doter des moyens adéquats pour agir de manière concrète.

En mai dernier, ce parlement a adopté le projet d'ordonnance « climat » proposé par le ministre de l'environnement. L'ordonnance « climat » est un texte ambitieux pour répondre à l'urgence climatique. Dans ce cadre, ses objectifs seront soumis à une évaluation annuelle publique et démocratique menée par un comité d'experts scientifique indépendant, aboutissant à un rapport annuel évaluant l'apport des différentes politiques régionales aux objectifs climatiques. Ce rapport, rendu public, sera discuté à l'occasion d'un « Jour Climat » institué au sein du Parlement bruxellois. Les conseils consultatifs et la société civile seront encouragés à s'en emparer.

De plus, un rapport annuel sera produit et rendu public et celui-ci évaluera l'apport des différentes politiques régionales aux objectifs climatiques. Plus qu'une réglementation, l'ordonnance climat est un cadre permettant de mettre les différents acteurs (gouvernement et parlement) face à leurs responsabilités. Le cdH s'était alors abstenu.

Les choix opérés par le gouvernement répondent en grande partie à la résolution portée par le groupe cdH. L'orateur met néanmoins en évidence une série de difficultés que la résolution pose.

La première est d'ordre méthodologique. Dans son exposé, la résolution prend l'exemple du test égalité des chances, en termes politiques comme en termes méthodologiques : analyse plutôt quantitative, plutôt basée sur des indicateurs fixes. Cependant, contrairement au test « Égalité des chances », un test climat doit inévitablement mobiliser une approche synthétique et qualitative pour porter quelque effet. Un test climat standardisé ne permet pas d'analyser tous les aspects de l'impact : le volet adaptation, l'impact sur les émissions indirectes, le respect des principes inscrits dans l'ordonnance climat, ... Le nombre et la complexité de ces questions ne peuvent donc pas être embrassés dans un test climat rempli préalablement à la première lecture par des agents dont l'expertise est nécessairement limitée. Et à simplifier trop l'examen, le

vereenvoudigen, bestaat er een groot risico dat er een beslissing wordt genomen waarvan de werkelijke impact op het klimaat sterk zal verschillen van de geraamde impact.

De tweede is praktisch. Hoe zou deze klimaattoets alle beslissingen van de overheid kunnen bevatten, aangezien dat zijn doelstelling is? Als het werk wordt gedaan door een comité van deskundigen, zal dat niet de tijd en energie hebben om een dergelijke taak uit te voeren. Als het werk wordt uitgevoerd door medewerkers, eist de onderneming een adequate opleiding van een bepaald niveau. Is het mogelijk om alle medewerkers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op te leiden in de benodigde technische en wetenschappelijke vaardigheden?

Tot slot, welk doel dient de maatregel, gezien het hoofdzakelijk informatieve karakter ervan?

Om al deze redenen heeft de regering, via de klimaatordonnantie, de voorkeur gegeven aan de medewerking van erkende wetenschappelijke deskundigen door een onafhankelijk comité van klimaatdeskundigen op te richten. Dat comité zal de mogelijkheid hebben om aanbevelingen en adviezen uit te brengen over de beslissingen van de regering, waarbij de relevante deskundigheid wordt ingezet. Gezien de geplande jaarlijkse cyclus kan deze deskundigheid zowel stroomopwaarts als stroomafwaarts van de regeringsprojecten worden ingezet. Dit zal uitmonden in een waarlijk democratisch moment, waarop dit verslag in het openbaar zal worden besproken. Bovendien zou dit instrument betere omstandigheden van democratische beraadslaging inhouden en veel beter uitvoerbaar zijn, al was het maar omdat het samen met de betrokken administraties werd uitgewerkt. Ten slotte zou de gekozen aanpak een grotere kans inhouden op het uitbrengen van een wetenschappelijk geldig, en dus politiek nuttig, verslag.

Vervolgens wil de heer Pitseys de cdH-fractie prijzen voor enerzijds haar experimentalisme en anderzijds het betrekken van de belanghebbenden dat een dergelijke maatregel inhoudt. Hij merkt echter op dat de doeltreffendheid van het instrument voorrang moet krijgen op het spectaculaire karakter ervan en dat de Ecolo-fractie dit voorstel om al deze redenen niet zal steunen.

De heer Christophe Magdalijs herinnert eraan dat er in dit verband precedenten zijn, met name op federaal niveau, met de invoering van de kafkatoets met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging. Hij wijst erop dat het probleem met het voorstel is - en dit wordt dagelijks door de administraties ervaren - dat de procedure omslachtig is, waardoor het welslagen ervan in gevaar komt. Hij voegt eraan toe dat zowel de GBV als de klimaatordonnantie, door een globale en globaliserende aanpak te hanteren, zeker beter zouden kunnen inspelen op deze technische beperking om voor elke beslissing een expertise in te zetten. Deze nieuwe klimaatgovernance moet de kans krijgen om een duidelijke follow-up te laten zien, een evaluatie die het mogelijk maakt conclusies te trekken over het verleden en beslissingen te nemen voor de toekomst - in die zin moet de "micro"-benadering voorafgaan aan de "macro"-benadering.

De spreker verklaart dat de DéFI-fractie het voorstel niet

risque est grand qu'une décision soit prise dont l'impact réel sur le climat s'écarte grandement de l'impact estimé.

La deuxième est d'ordre pratique. Comment ce test climat serait-il susceptible d'embrasser l'ensemble des décisions prises par l'autorité publique, puisque tel est son objectif? Si le travail se fait par un comité d'expert, celui-ci n'aura pas le temps et l'énergie de mener à bien une telle tâche. Si le travail est mené par des agents, l'entreprise requiert une formation adéquate, d'un niveau certain. Est-il possible de former tous les agents de la Région de Bruxelles-Capitale aux compétences techniques et scientifiques nécessaires?

Enfin, quel objectif la mesure poursuit-elle, compte tenu de sa nature essentiellement informative?

Pour toutes ces raisons, au travers de l'ordonnance climat, le gouvernement a privilégié le concours d'experts scientifiques reconnus en instaurant un comité indépendant d'experts climat. Ce comité aura l'opportunité d'émettre des recommandations et avis sur les décisions du gouvernement, en mobilisant l'expertise pertinente. Vu le cycle annuel prévu, cette expertise pourra tant être mobilisée en amont qu'en aval des projets du gouvernement. Elle aboutira à un moment proprement démocratique, lors duquel ce rapport sera discuté publiquement. De plus, cet outil supposerait des conditions de délibération démocratiques meilleures, et serait bien plus réalisable, ne fût-ce que parce qu'il a été élaboré avec les administrations compétentes. Enfin, la démarche mise en place impliquerait plus de chances d'aboutir à un rapport scientifiquement valide, et donc politiquement utile.

M. Pitseys souhaite ensuite rendre hommage au groupe cdH pour son experimentalisme, d'une part, et pour l'association des acteurs qu'implique une telle mesure, de l'autre. Il relève néanmoins que l'efficacité de l'outil doit primer sur son caractère spectaculaire et que, pour l'ensemble de ces raisons, le groupe Ecolo ne soutiendra pas cette proposition.

M. Christophe Magdalijs rappelle qu'il existe à cet égard des précédents, notamment au niveau fédéral, avec la mise en œuvre du test Kafka en ce qui concerne la simplification administrative. Il relève que le problème de la proposition tient - et cela est vécu quotidiennement par les administrations - à la lourdeur de la démarche, qui hypothèque sa réussite. Il ajoute qu'à la fois la DPR, ainsi que l'ordonnance climat, en ayant une approche globale et globalisante, répondront certainement mieux à cette contrainte technique de mobilisation d'une expertise pour chaque décision. Il faut donner la chance à cette nouvelle gouvernance climatique de faire la démonstration d'un suivi clair, d'une évaluation qui permet de tirer des conclusions sur le passé comme des décisions pour l'avenir - en ce sens, l'approche « micro » doit précéder l'approche « macro ».

L'intervenant affirme que le groupe DéFI ne soutiendra

zal steunen, omdat zij van mening is dat een strategische sturing niet "geval per geval" kan plaatsvinden, hoewel ook niet mag worden uitgesloten dat een meer "micro"-aanpak van bepaalde kwesties noodzakelijk zou kunnen zijn.

Mevrouw Aurélie Czekalski bedankt namens de MR-fractie de opstellers van de tekst van het voorstel van resolutie dat ter bespreking is voorgelegd. Wat terecht in vraag kan worden gesteld, is de uitvoerbaarheid van dit voorstel: in dit verband heeft de Waalse regering, die als voorbeeld wordt genoemd, te kampen gehad met technische moeilijkheden bij het kwantificeren in verband met de beschikbaarheid van de gegevens en het formuleren van hypothesen over de gevolgen van een beslissing van de regering. Zonder een studie over de invloed op het milieu of een soortgelijk document zou een kwantitatieve raming uiterst moeilijk zijn. Een gestandaardiseerde methodologie voor het kwantificeren van de uitstoot lijkt dus uiterst moeilijk te verwezenlijken, gezien de diversiteit van de beslissingen van de regering en de beperkte gegevens die in de begeleidende documenten beschikbaar zijn. De Waalse administratie heeft gewerkt aan een gestroomlijnd methodologisch voorstel dat in werkelijkheid slechts op zeer weinig beslissingen van de regering betrekking zou hebben. Afgezien van de voor de hand liggende klimaatkwestie, moet deze toets dus werkbaar zijn. Dit voorstel zou betrekking hebben op alle beslissingen die door de Brusselse regering worden genomen. Het uitvoeren van een klimaattoets op alle beslissingen van de regering zou een omslachtige procedure zijn en lijkt in de praktijk moeilijk haalbaar.

In dit verband zou de spreekster van de indieners van het voorstel nadere informatie wensen over de uitvoerbaarheid van deze maatregel in Canada, dat zij als voorbeeld aanhalen. Hoe zit het precies daarmee? Heeft de klimaattoets betrekking op alle maatregelen van de uitvoerende macht? Hoe kunnen we van het Waals parlement feedback krijgen hierover?

Mevrouw Cieltje Van Achter is van mening dat politici absoluut rekening moeten houden met de gevolgen van hun beslissingen en dat in die zin een nieuwe maatregel om hen aan te moedigen de gevolgen voor het klimaat in gedachten te houden de normaalste zaak is. De vraag is echter of het logisch is al deze beslissingen in een verplicht evaluatieproces op te nemen. Aangezien het gebruik van een klimaattoets voor maatregelen met een mogelijke impact op het klimaat een kwestie van gezond verstand is, roept mevrouw Van Achter de andere volksvertegenwoordigers op om dit gezond verstand te gebruiken.

Ze maakt de volgende praktische opmerkingen:

- Wat zijn de financiële gevolgen van zo'n klimaattoets?
- Hoeveel personeelsleden vereist deze maatregel?
- Welke administratieve lasten zal dit meebrengen?
- Hoeveel klimaattoetsen zullen er jaarlijks uitgevoerd moeten worden?
- Op welke wijze denken de indieners van het voorstel dat de klimaattoets zal worden toegepast?

Mevrouw Van Achter merkt op dat er in het advies van de

pas la proposition, estimant qu'un pilotage stratégique ne peut se faire au « coup par coup », bien qu'il ne faille pas exclure non plus que, pour certains dossiers, une approche plus « micro » soit nécessaire.

Mme Aurélie Czekalski remercie, au nom du groupe MR, les auteurs du texte pour la proposition de résolution qui est soumise à discussion. Ce qui peut légitimement interroger, c'est bien la praticabilité de cette proposition : à cet égard, le gouvernement wallon qui est cité en exemple a dû faire face à des difficultés techniques pour la quantification liée à la disponibilité des données et aux hypothèses à formuler sur les conséquences d'une décision gouvernementale. En l'absence d'étude d'incidences sur l'environnement ou de document similaire, une estimation quantitative s'avèrerait extrêmement difficile. Une méthodologie standardisée pour quantifier les émissions apparaît donc extrêmement difficile à concrétiser, vu la diversité des décisions du gouvernement et le peu de données disponibles dans les documents qui les accompagnent. L'administration wallonne a travaillé à construire une proposition méthodologique allégée qui ne concernerait, en réalité, que très peu de décisions gouvernementales. Au-delà de l'enjeu évident que représente le climat, il faudra donc que ce test soit opérable. Or, cette proposition concernerait toutes les décisions prises par le gouvernement bruxellois. Réaliser un test climat sur toutes les décisions gouvernementales entraînerait une procédure lourde et semble dans les faits difficilement praticable.

À cet égard, l'oratrice souhaiterait avoir des compléments d'information des auteurs de la proposition quant à l'opérabilité de cette mesure au Canada, qu'ils citent en exemple. Qu'en est-il exactement? Est-ce que le test climat concerne toutes les mesures prises par l'exécutif? Comment faire en sorte d'obtenir un retour d'expérience du parlement wallon sur ce sujet?

Mme Cieltje Van Achter estime absolument nécessaire que les politiques gardent en tête l'impact de leurs décisions et, qu'en ce sens, une nouvelle mesure les incitant à garder à l'esprit l'impact sur le climat est la chose la plus normale qui soit. Toutefois, elle relève que la question porte à savoir s'il est logique d'intégrer l'ensemble de ces décisions dans un processus obligatoire d'évaluation. Estimant que le recours à un test climat pour les mesures à potentiel impact sur le climat est une question de bon sens, Mme Van Achter invite dès lors les autres députés à faire usage de ce bon sens.

Elle relève les remarques pratiques suivantes :

- Quel est l'impact financier d'un tel test climat?
- Quel est le personnel requis par cette mesure?
- Quelle charge administrative cela impliquera-t-il?
- Combien de tests climat devront être réalisés chaque année?
- Comment les auteurs de la proposition s'attendent-ils à ce que le test climat devienne effectif?

Mme Van Achter relève en effet que, dans l'avis du

Raad van State over bepaalde ontwerpen van ordonnanties voortdurend op gewezen wordt dat sommige van de te verkrijgen adviezen in feite niet worden verkregen. Waarom zou dat met de klimaattoets anders zijn ?

Mevrouw Céline Fremault wenst de vragen van de heer John Pitseys te beantwoorden. Ze herinnert de vergadering eraan dat het verslag van het expertencomité wordt opgesteld op "jaar + 1", d.w.z. het komt nadat de beslissing genomen is en is in zekere zin buiten de tijd. De klimaattoets is een vereenvoudigde toets, gebaseerd op een wetenschappelijke expertise als eerste indicatie voor de beleidsmakers, en vormt een aanvulling op het ordonnantieproces, aangezien hij in een eerder stadium ingrijpt. Het betreft dus een indicator op zich, die tot doel heeft een alarmsysteem in te stellen met betrekking tot het te voeren beleid.

Mevrouw Fremault onderstreept vervolgens dat de klimaatdeskundigen een wetenschappelijke template voor de administratie opmaken, en dat de klimaattoets niet overdreven veel werk voor hen meebrengt. Het is dus niet de bedoeling om hiervoor een specifieke opleiding te organiseren.

De volksvertegenwoordigster zegt begrepen te hebben dat een aantal vragen gesteld werd over de kosten van de klimaattoets of over het vereiste personeel voor de uitvoering ervan. Ze herinnert eraan dat het de bedoeling is de modalisering van een toets aan te moedigen als aanvulling op de klimaatordonnantie. In die zin, aldus mevrouw Fremault, wordt in de tekst niet in detail aangegeven hoe de uitvoerende macht deze toets moet operationaliseren. Ze merkt echter op dat vele partijen het idee interessant vonden toen de tekst werd ingediend, en vindt het jammer dat sommige van hen zich nu op de klimaatordonnantie baseren om het belang van de toets zelf uit de weg te gaan. Anderzijds is ze van mening dat de goedkeuring van de klimaattoets, als aanvullende maatregel bij de klimaatordonnantie, een interessant signaal zou zijn geweest voor de uitvoerende macht, enkele dagen voor de COP26. De dimensie van de klimaattoets is nu essentieel, en staat niet tegenover de klimaatordonnantie, maar vult deze integendeel aan. Zij betreurt de weigering van vele volksvertegenwoordigers om dit voorstel verder uit te diepen ook al moet het later bijgesteld worden.

Mevrouw Fremault concludeert dat ze er geen bezwaar in ziet de behandeling van de resolutie op te schorten en te werken op amendementen, ook al betekent dit dat de resolutie nauwer moet aansluiten bij de klimaatordonnantie en dat er een hoorzitting op het niveau van het Waals Gewest moet worden georganiseerd. Ze betreurt echter dat deze opschorting een paar dagen voor de COP26 komt en dat terwijl alle politieke partijen in de commissie dit beginsel aanvankelijk gesteund hebben.

De heer John Pitseys deelt namens de meerderheid mee dat hij op dit moment geen amendementen wenst te bespreken teneinde deze tekst tot een goed einde te brengen. Hij wenst echter te reageren op de opmerkingen van mevrouw Fremault. Wat de mogelijke reikwijdte van de klimaattoets betreft, is de heer Pitseys van mening dat een evaluatieverslag een eerste stap is ter voorbereiding van de volgende besluitvormingsronde. Vervolgens komt de volksvertegenwoordiger terug op de kwestie van de

Conseil d'État à propos de certains projets d'ordonnance, celui-ci relève continuellement que certains avis à obtenir ne le sont en fait pas. Pourquoi en serait-il différemment avec le test climat ?

Mme Céline Fremault souhaite répondre aux interrogations posées par M. John Pitseys. Elle rappelle que le rapport du comité d'experts se fait à « l'année + 1 », c'est-à-dire qu'il intervient en aval et est, d'une certaine manière, décalé dans le temps par rapport à la prise de décision. Le test climat est un test simplifié, basé sur une expertise scientifique comme première indication pour les politiques, complémentaire à la prise d'ordonnance puisqu'il intervient en amont. Il s'agit donc d'un indicateur en tant que tel, l'objectif étant la mise en place d'un système d'alarme par rapport à la politique qui va être menée.

Mme Fremault souligne ensuite que les experts « climat » créent un template scientifique au service de l'administration, et que le test climat ne constitue pas un travail démesuré pour eux. En ce sens, il ne s'agit pas de mettre en place des formations spécifiques à cette fin.

La députée dit comprendre qu'une série de questions aient été posées à propos du coût du test climat ou du personnel nécessaire à sa mise en œuvre. Elle rappelle que l'idée est d'impulser une modalisation d'un test complémentaire à l'ordonnance climat. En ce sens, Mme Fremault affirme que le texte ne dit pas en détail comment l'exécutif doit opérationnaliser ce test. Elle relève en revanche que de nombreux partis trouvaient l'idée intéressante lorsque le texte a été déposé, et trouve dommage que certains d'entre eux se basent aujourd'hui sur l'ordonnance climat pour éluder l'intérêt du test en lui-même. À l'inverse, elle trouve que l'adoption du test climat, comme mesure complémentaire à l'ordonnance climat, aurait constitué un signal intéressant à envoyer à l'exécutif, à quelques jours de la COP26. La dimension du test climat est aujourd'hui essentielle, et ne s'oppose pas à l'ordonnance climat mais, au contraire, la complète. La députée exprime son regret face au refus de nombreux députés d'approfondir cette proposition, quitte à la modaliser par la suite.

Mme Fremault conclut qu'elle ne voit aucune difficulté à suspendre l'examen de la résolution et à travailler sur des amendements, quitte à mieux l'articuler avec l'ordonnance climat et recourir à une audition au niveau de la Région wallonne. En revanche, elle trouve dommage que cette suspension intervienne à quelques jours de la COP26 et alors que l'ensemble des partis politiques de la commission ont, au départ, soutenu ce principe.

M. John Pitseys affirme, au nom de la majorité, ne pas souhaiter pour le moment discuter d'amendements afin de faire aboutir ce texte. Il souhaite en revanche répondre aux remarques de Mme Fremault. Quant à l'ampleur possible du test climat, M. Pitseys croit qu'un rapport d'évaluation intervenant en aval est constitutif d'une première étape, afin de préparer le prochain cycle de décision. Le député revient ensuite sur la question des indicateurs et se dit certain qu'il y a aujourd'hui moyen de mettre en place des indicateurs

indicatoren en verklaart dat hij er zeker van is dat er thans een manier is om indicatoren in te voeren die het mogelijk zouden maken duidelijker politieke beslissingen te nemen; hij vreest echter dat deze indicatoren inhoudelijk leeg zouden zijn of, integendeel, inhoudelijk bevredigend maar moeilijk toepasbaar omdat ze veel tijd, geld en personeel zouden vergen. Ten derde verklaart de heer Pitseys, wat de betrokkenheid van de administratie betreft, dat hij het moeilijk vindt, voor de parlementsleden, aan de regering een gedetailleerd plan voor te leggen, aangezien dit soort ordonnantie in feite een ordonnantie van bestuur is die samen met de bevoegde administraties opgesteld moet worden. Hij voegt eraan toe dat het niet netjes is dat deze administraties een "kant-en-klaar" project krijgen, dat zij in de praktijk zelf ten uitvoer zouden moeten leggen.

De heer John Pitseys zegt dat hij de opmerkingen van mevrouw Fremault heeft gehoord, maar dat zijn stemintentie niet veranderd is, en voegt eraan toe dat de meerderheidspartijen waarschijnlijk hetzelfde zullen doen.

Mevrouw Aurélie Czekalski merkt op met betrekking tot de vormgeving dat het opschrift van het voorstel wel degelijk betrekking heeft op alle beslissingen van de Brusselse regering.

De spreekster legt uit namens de MR-fractie dat, gelet op de noodzaak om de mogelijke negatieve externe gevolgen van de beslissing van de Brusselse regering te evalueren, overwegende dat het methodologisch moeilijk is een dergelijke klimaattoets op alle regeringsbeslissingen toe te passen, overwegende dat de moeilijkheid inzake de operabiliteit van een dergelijke toets door de bevoegde minister van de Waalse regering onderstreept wordt, en overwegende dat het aangewezen zou zijn om een ruimere methodologische visie op de evaluatie van het overheidsbeleid te hanteren, de MR-fractie zich van stemming over dit voorstel zal onthouden.

III. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte

De Voorzitter stelt vast dat niemand inhoudelijk op de tekst wenst te reageren en stelt voor rechtstreeks over te gaan tot de stemming over het geheel van het voorstel van resolutie.

IV. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel verworpen met 10 stemmen tegen 1, bij 4 onthoudingen.

permettant de purifier les décisions politiques ; néanmoins, il craint que ces indicateurs soient vides du point de vue de leur substance ou, au contraire, substantiellement satisfaisants mais difficilement applicables car requérant du temps, des moyens financiers, du personnel,... importants. Troisièmement, quant à y associer l'administration, M. Pitseys dit trouver difficile, pour les parlementaires, de tendre au gouvernement un plan détaillé, tant ce genre d'ordonnance est en fait une ordonnance de gouvernance à concevoir avec les administrations compétentes. Il ajoute qu'il n'est en ce sens pas respectueux pour ces administrations de se voir fournir un projet « clé sur porte », qu'elles seraient en charge de mettre en œuvre concrètement.

M. John Pitseys dit entendre les remarques de Mme Fremault mais persiste dans son intention de vote, et ajoute que les partis de la majorité feront sans doute de même.

Mme Aurélie Czekalski note, concernant la modélisation, que l'intitulé de la proposition concerne bien toutes les décisions du gouvernement bruxellois.

L'intervenante explique, au nom du groupe MR, qu'attendu la nécessité d'évaluer les externalités négatives potentielles de décision du gouvernement bruxellois, considérant la difficulté méthodologique de pratiquer un tel test climat sur l'intégralité des décisions gouvernementales, considérant que la difficulté en termes d'opérabilité de ce type de test est mise en exergue par le ministre en charge au gouvernement wallon, et considérant qu'il conviendrait d'adopter une vision méthodologique plus large de l'évaluation des politiques publiques, le groupe MR s'abstiendra sur la proposition.

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif

Le président, constatant que personne ne souhaite intervenir sur le fond du texte, propose de passer directement au vote sur l'ensemble de la proposition de résolution.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

La proposition de résolution dans son ensemble est rejetée par 10 voix contre 1 et 4 abstentions.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Latifa AÏT BAALA

De Voorzitter

Rachid MADRANE

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Latifa AÏT BAALA

Le Président

Rachid MADRANE